

Hjälpmedelsforum, hälso- och sjukvård

19 maj 2025

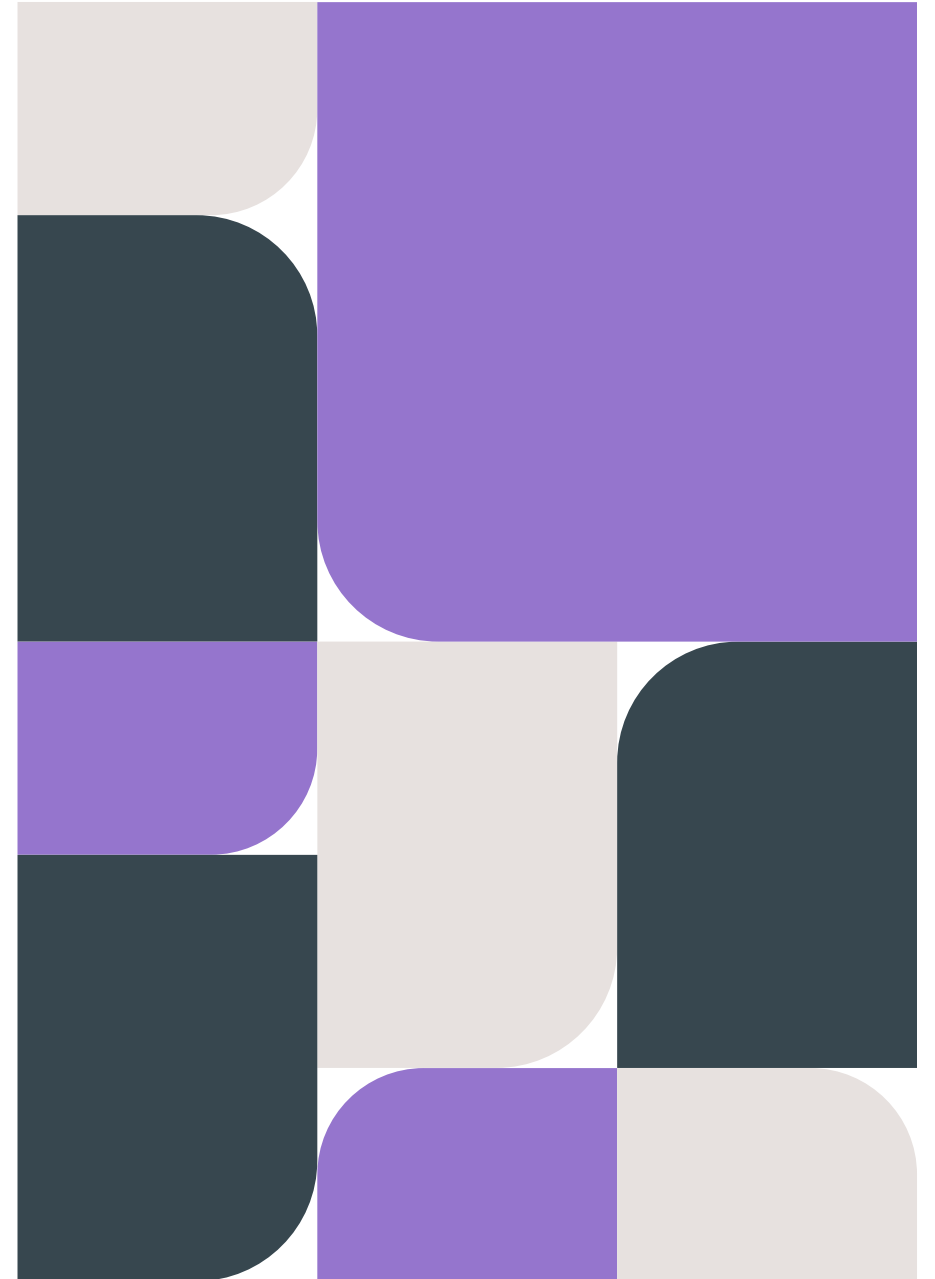
Agenda

1. Inledning och syfte med dagen
2. Aktuellt på Hjälpmedelscentralen
3. Upphandling av affärssystem och beställningsportal
4. Utvecklingsarbeten och projekt
5. Uppföljning av avtal och överenskommelse
6. Förskrivarkompetens
7. Stödmaterial för huvudmännen

Aktuellt på Hjälpmiddels- centralen

Insatser för att få tillbaka hjälpmedel som inte återlämnats

Hysch...
Jag ska berätta en
"hemlis"

En liten affärshemlighet....

Antal individmärkta hjälpmedel som hyrs ut varje månad av Hjälpmedelscentralen:

417 000 st

Genomsnittshyra per hjälpmedel och månad är:

125 kr

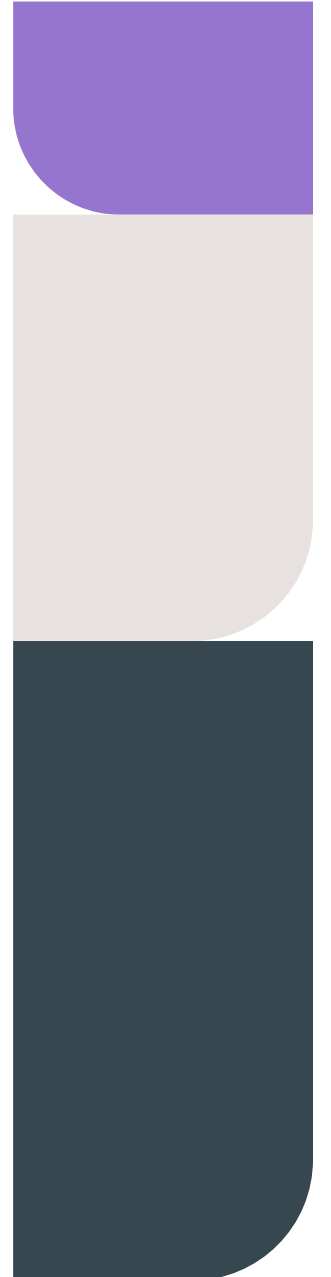
Om man leker med tanken att 5% av dessa hjälpmedel inte används, så innebär det att:

- 21 000 hjälpmedel är uthyrda utan att användas
- Att vårdgivare i Västra Götaland betalar 2 600 000 kr varje månad i hyra....till vilken nytta?

Dessa hjälpmedel genererar stabila intäkter och lever sitt liv stilla....

- Inget behov av transporter
- Inget behov av rekonditionering
- Inget behov av reparationer
- Är i många fall avskrivna

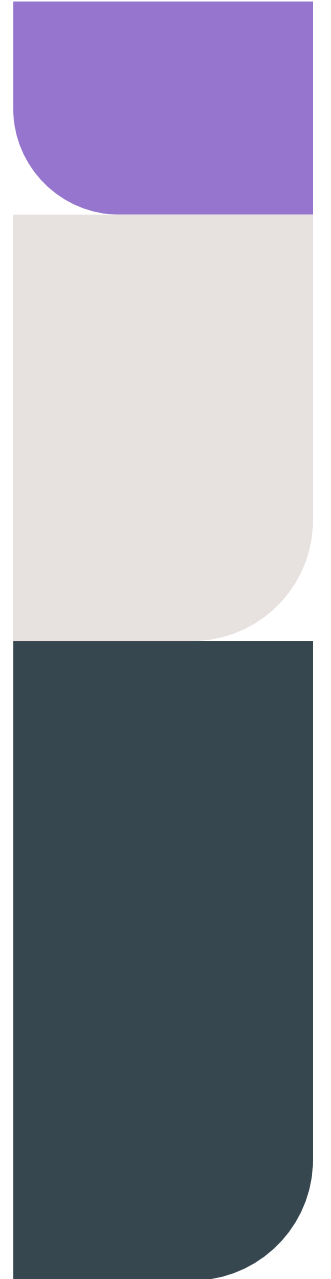
För uthyraren (Hjälpmiddelscentralen) är detta en enkel och behaglig "affär"

Men....

Skulle dessa hjälpmedel istället återlämnas:

- Kan de hyras ut till patienter som använder dem
- Kan Hjälpmedelscentralens inköpskostnader reduceras
- Kan vårdens kostnader för hjälpmedel minska med många miljoner kr per år

A teal-colored map of the West Gothia region in Sweden, showing county boundaries. The text "Dialog runt borden" is overlaid on the map.

Dialog runt borden

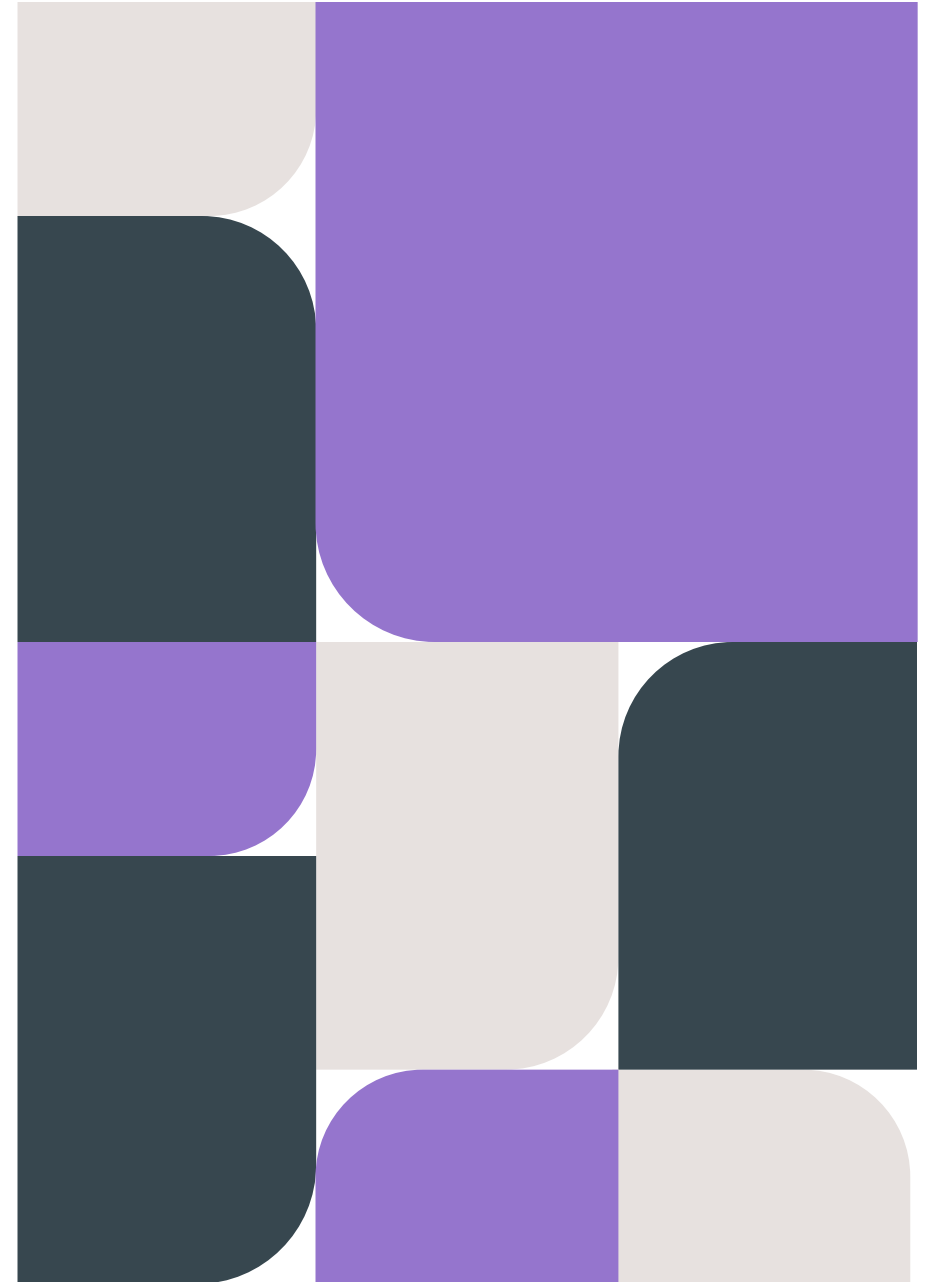
Kampanj/Informationsinsats
som uppmuntrar återlämning?
Hur? Var? När?

Hur kan uppföljning av
patientens behov förändras och
förbättras?

Dokumentera på papper vid varje bord

Recirkulation av kryckor

En återkoppling på information som gavs på
Hjälpmedelsforum våren 2024

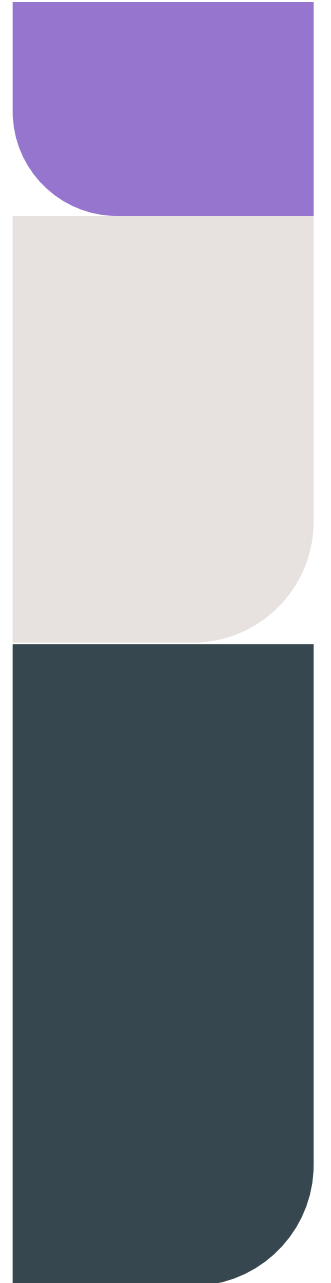
Rekonditionering av begagnade kryckor

- Insamling och rekonditionering är igång
- I nuläget görs rekonditionering på kryckor som är tillverkade 2024 eller 2025
- Pilotprojektet startar med ett artikelnummer (Kryckan som har störst volym/år)
- Utleveranser påbörjas i slutet av maj 2025
- Pilotprojekt görs på 12 månader, därefter utvärdering och återkoppling till ledningsråd
- Information kommer finnas på Hjälpmedelscentralens webbplats. Andra kommunikationsvägar är ett riktat utskick till vårdenheter som hanterar många kryckor, infoblad i samband med leverans samt ett framtaget bildspel för APM (via miljösamordnare)

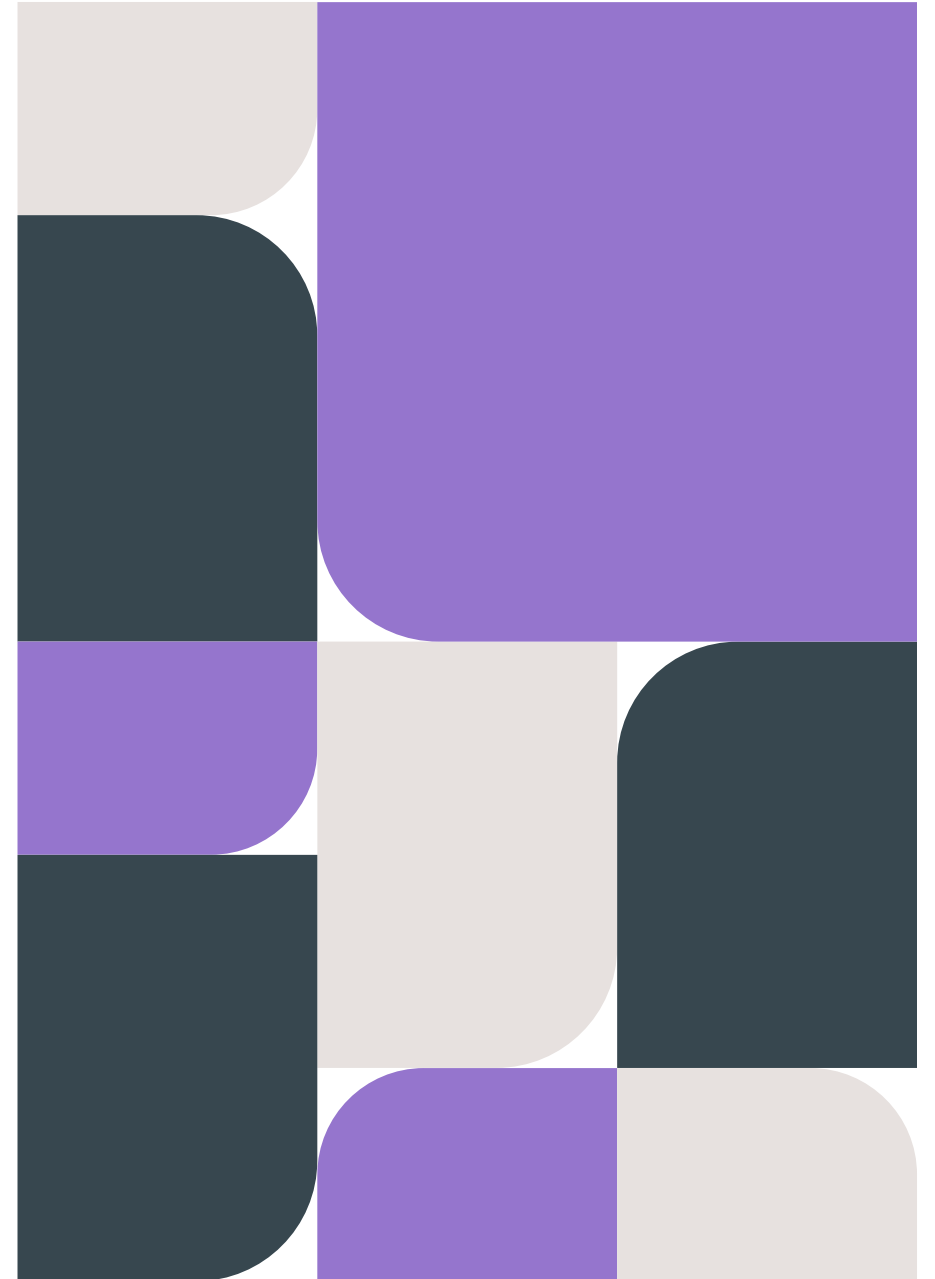

Vi behöver DIN hjälp

- **Påminn patienter och brukare** att de ska lämna tillbaka sina kryckor när de inte längre behövs.
- **Samla in kryckor på avdelningen/enheten** och se till att de inte slängs.
- Lämna kryckor på **ordinarie plats för hämtning** av hjälpmedel
- Du behöver **aldrig registrera hämtning av kryckor på en hämtorder**. Hjälpmedelscentralen tar med dem vid ordinarie hämtning.
- Kryckor **avregistreras från patient precis som idag**:
  - Returnera till förråd och skrota ut
  - Har man inget förråd – Kontakta Hjälpmedelscentralens kundtjänst

Grundutrustning eller personförskrivivet hjälpmedel?

Bakgrund

- Hjälpmedelscentralen ser en ökning av antalet ärende där
  - Hjälpmedel som beställts som grundutrustning önskas ändras till att vara personförskrivet
  - Personförskrivet hjälpmedel önskas ändras till att vara grundutrustning

Problem som detta innebär

- Fel information på fakturaunderlag
- Fel i Hjälpmedelscentralens statistikunderlag
- Jourmärkning på säng/lyft stämmer inte. Jour ingår vid personförskrivning men inte grundutrustning

Dialog runt borden

Orsaker till att det oftare efterfrågas flytt av hjälpmedel mellan grundutrustning och personförskrivet?

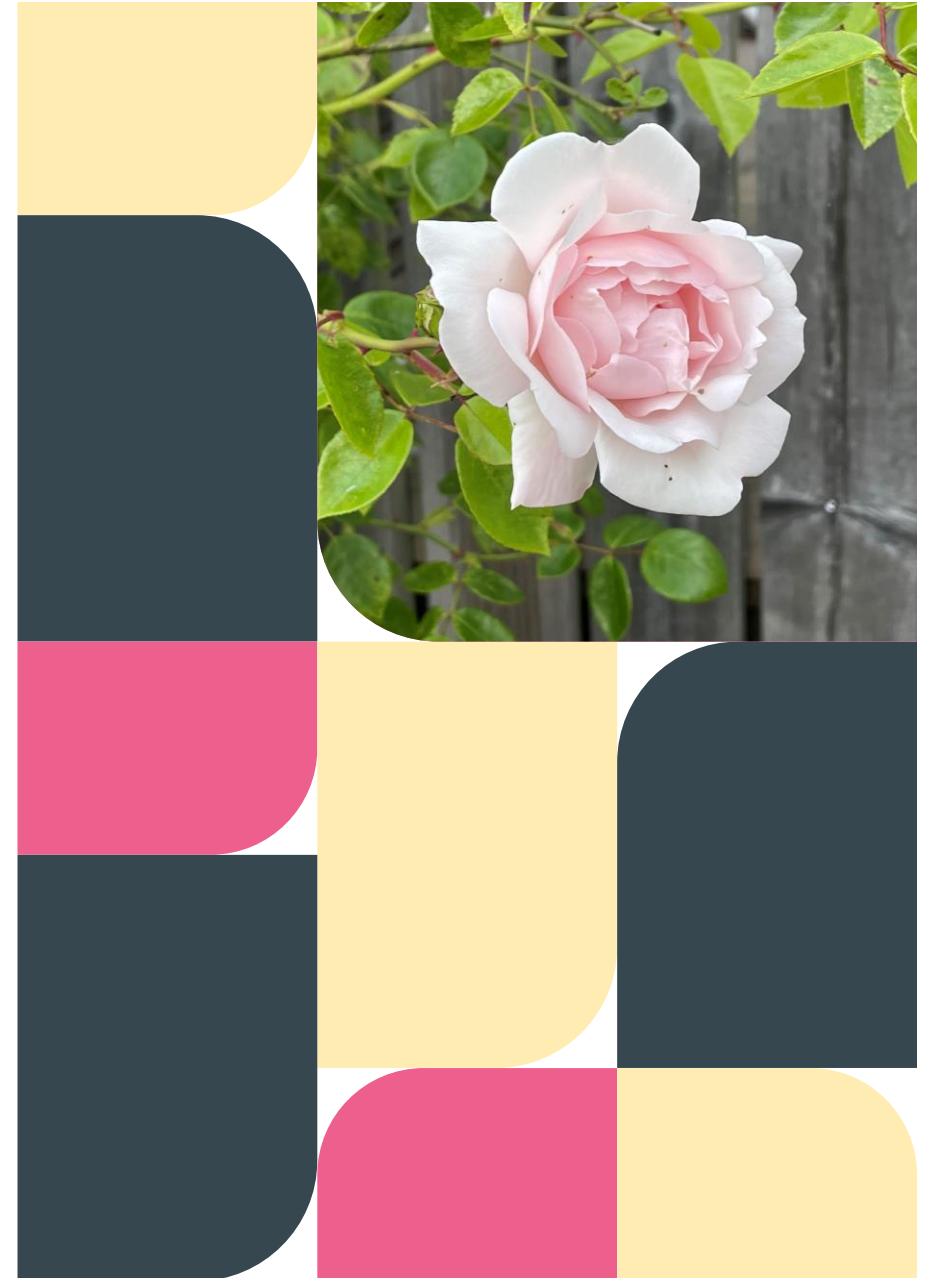
Möjliga åtgärder för att undvika behov av flytt mellan grundutrustning och personförskrivet?

Digital information om Hjälpscentralen

Gemensam planering utbildning

och kommande visningsdagar

2024 Färre inställda tillfällen, fler deltagare!

Era insatser gör skillnad! Särskilda utskick funkar.

Fortsätt sprida platser kvar!

Kommande dialog på höstens Hforum Workshop Kommunikation

Ta med frågan. Utbildningsansvariga medverkar
Hur vill ni att utbildningen ska utvecklas? Vad behövs?

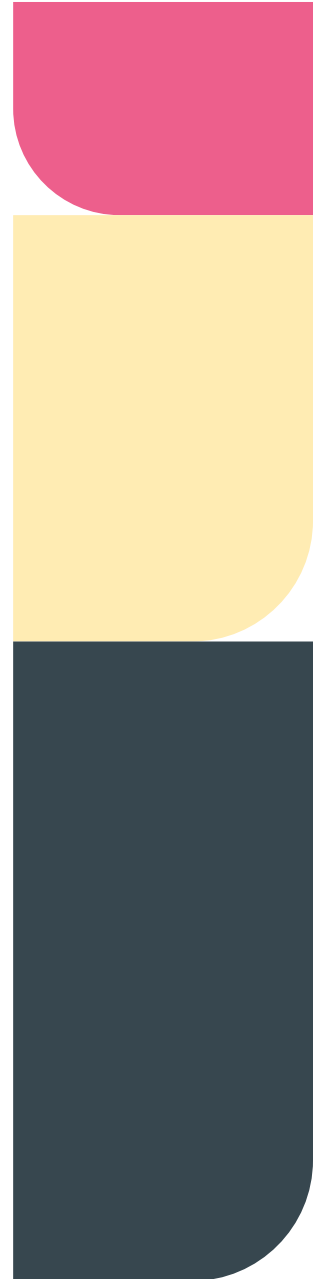
Beskrivning: ½ dags tillfälle, 1 gng per ort/år. Olika tema varje år.
Målgrupp AT/LOG. Öva, lära känna sortimentet i mindre grupp
Exempel; "Samtalsapparater", "Ögonstyrning", "Programvara"

Utmaningar: Stort spretigt, föränderligt område. Få anmällda
Deltagare olika nivå, från ingen till mycket stor erfarenhet
Nytt tema varje år, Svårt att fånga vad ni behöver mest varje år

Tid- och planeringshjälpmedel

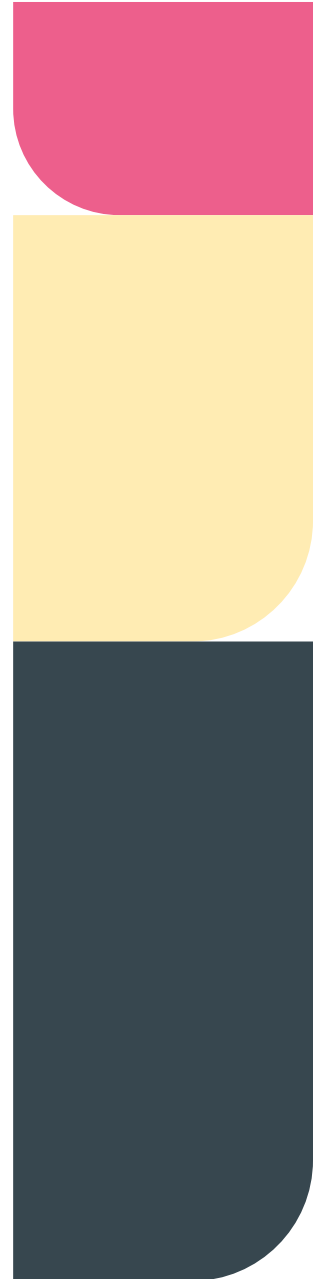
- Helt digital, självstyrd, i Lärportalen
- Nylanserad nu vår 2025, efter revidering
- Möjlighet till återkoppling även på denna när utbildningsansvarig medverkar på H-forum i höst (samma ansvarig som för Workshop Kommunikation).

Nästa visningsdagar efter upphandling är planerade till v 12, 2026

Läs mer om visningar på Hjälpmedelscentralens webbplats

[Hjälpmedelscentralen har visning av nytt upphandlat
sortiment - vecka 12, 2026](#)

Upphandling av affärssystem och beställnings- portal

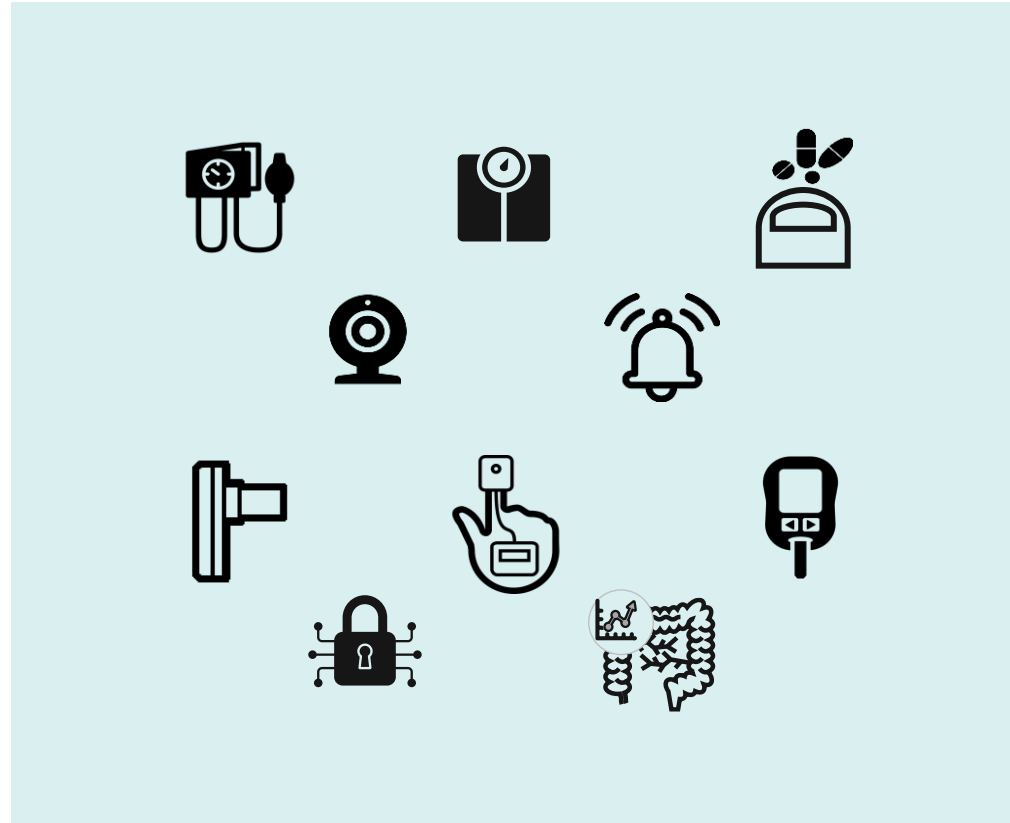
Kort uppdatering av läget

Upphandlingen genomförs enligt upphandlingsformen förhandlat förfarande av Försörjningsförvaltningen. Målet är införande 2027.

- Försörjningssystem för Försörjningsförvaltningen
  - **Beställningsportal och försörjningssystem för hjälpmedel**
  - **Beställningsportal för läkemedelsnära produkter**
-
- 9 maj gick anbudstiden ut
  - Leverantörsdialog planeras fram till oktober
  - Arbetsgruppen för beställarportalen, där vård och omsorgsgivarna är representerade, har sammanställt en uppdaterad lista på utvalda krav samt arbetat med en lista på termer och begrepp. Planeras delta i designfasen när leverantör och system är vald.

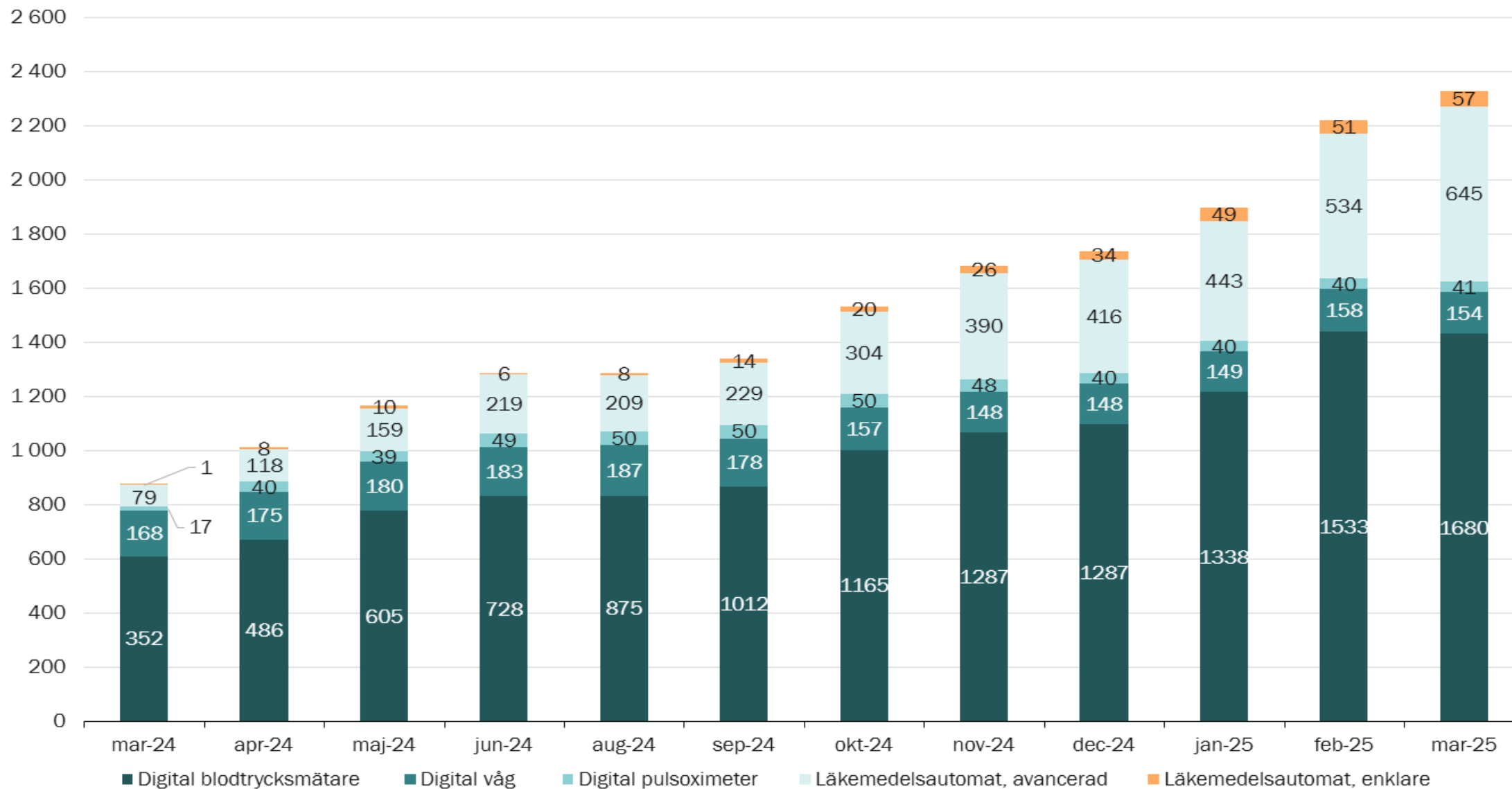
Utvecklings- arbeten och projekt – Vart är vi på väg?

Digitala hjälpmedel i samverkan

Förskrivna digitala hjälpmedel

■ Digital blodtrycksmätare

■ Digital våg

■ Digital pulsoximeter

■ Läkemedelsautomat, avancerad

■ Läkemedelsautomat, enklare

Hjälpmedel inom socialtjänst och en länsgemensam plattform

- Mobila trygghetslarm – pilottest pågår. Inom kort beställningsbart för alla kommuner som deltagit i upphandling.
- Digital tillsyn - upphandling pågår
- Digitala lås - upphandling pågår
- Digitala hembesök - upphandling planeras starta 2026 (även för hälso- och sjukvård)

Upphandling av en länsgemensam teknisk plattform för digitala hjälpmedel pågår, planerad tilldelning i slutet av 2025.

Två lagrum i webSesam

Styrgruppen har beslutat att båda lagrummen kommer använda webSesam.

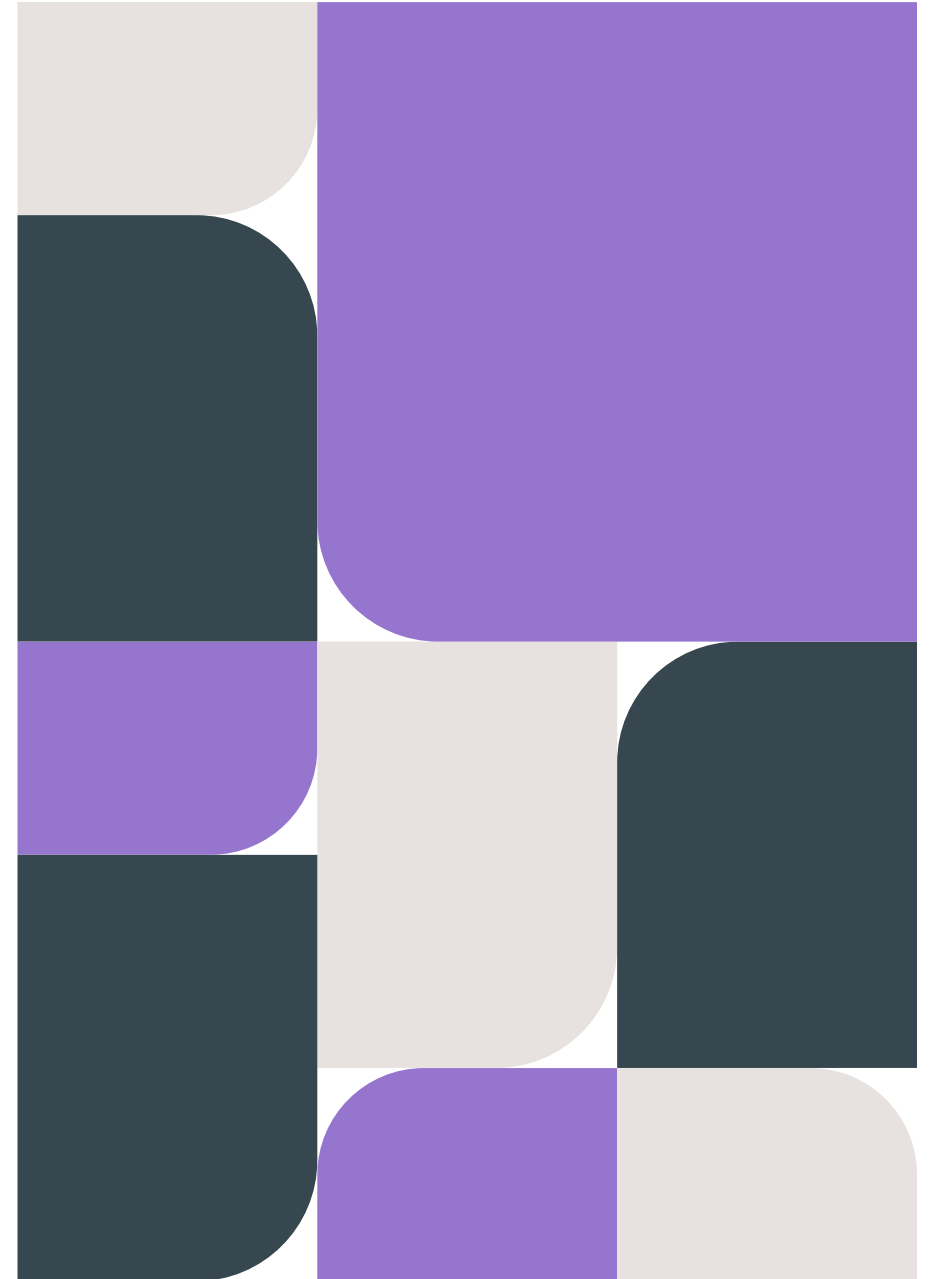
- För användare inom hälso- och sjukvård innebär det inga förändringar i webSesam.
- Risk- och konsekvensanalys utifrån att Hälso- och sjukvård respektive socialtjänst samsas i webSesam har genomförts
  - Det går inte att dela upp informationen i webSesam utifrån lagrum vilket gör att ”alla ser allt” (funktionaliteten är kravställd i ny upphandling)
  - Alternativa lösningar har övervägt men de skulle innebära stora nackdelar och snarare medföra högre risker för informationssäkerhet.

Uppföljning av avtal och överenskommelser

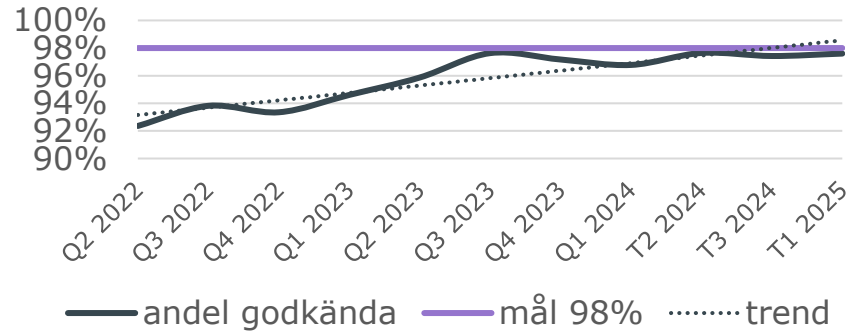
Leveranssäkerhet för avtalade mål

Tertial 1 2025

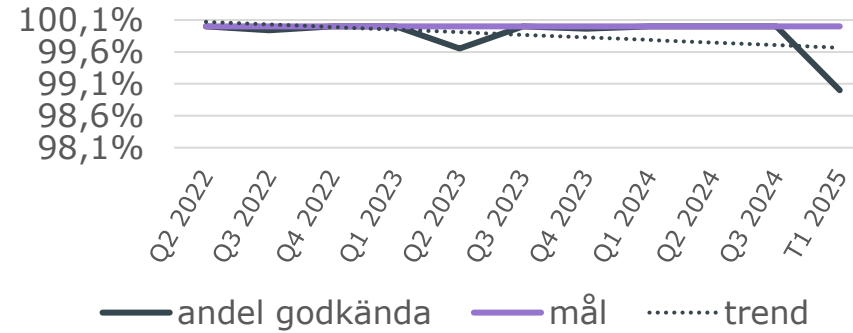

Leveranssäkerhet – leveranser av hjälpmedel

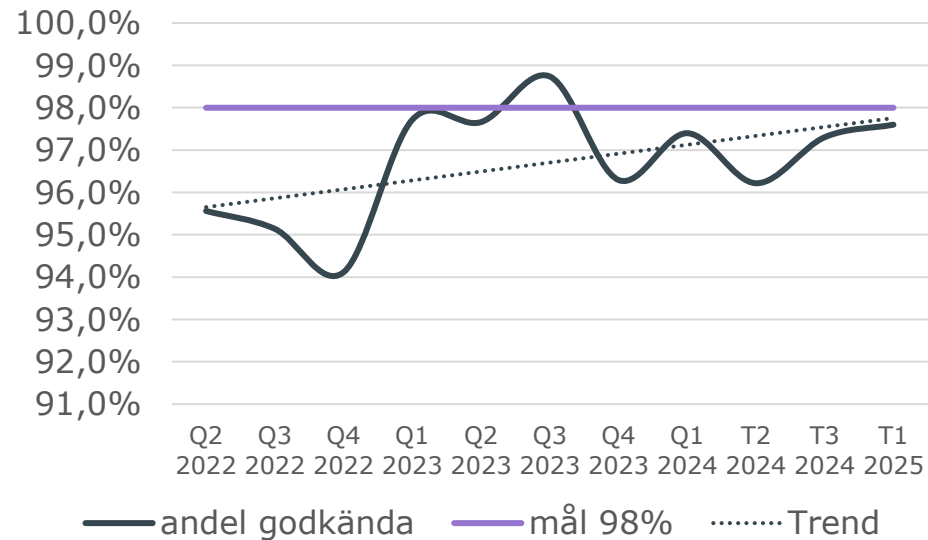
7- och 17 dagars i **Samarbetsavtal**

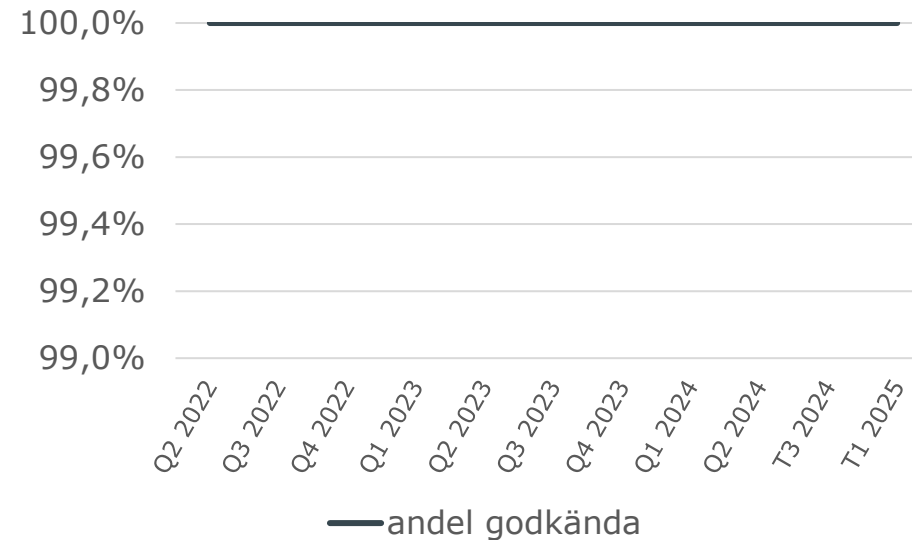
Akuta leveranser i **Samarbetsavtal**

7- och 17 dagars i **Överenskommelsen**

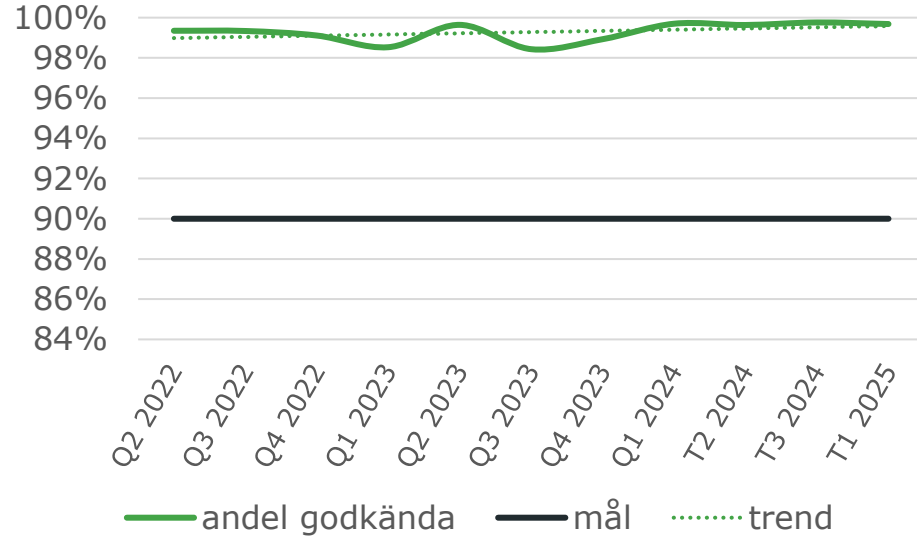

Akuta leveranser i **Överenskommelsen**

Konsultationer

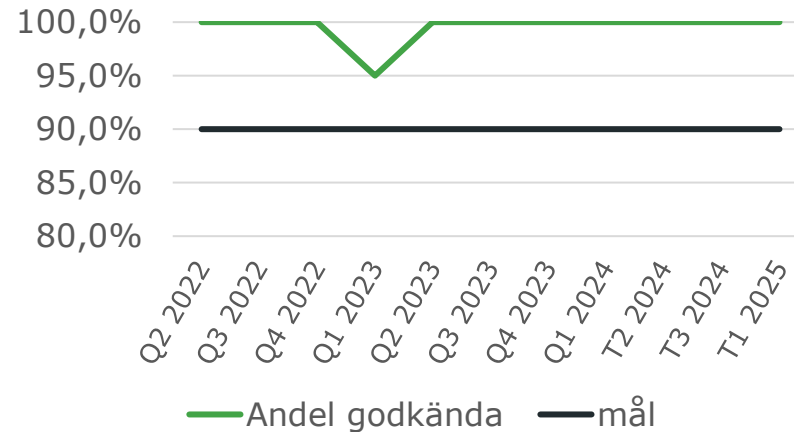
Konsultationer som erbjudits inom 15 vardagar
i **Samarbetsavtal**

Akuta konsultationstider som erbjudits inom 5 vardagar
i **samarbetsavtal**

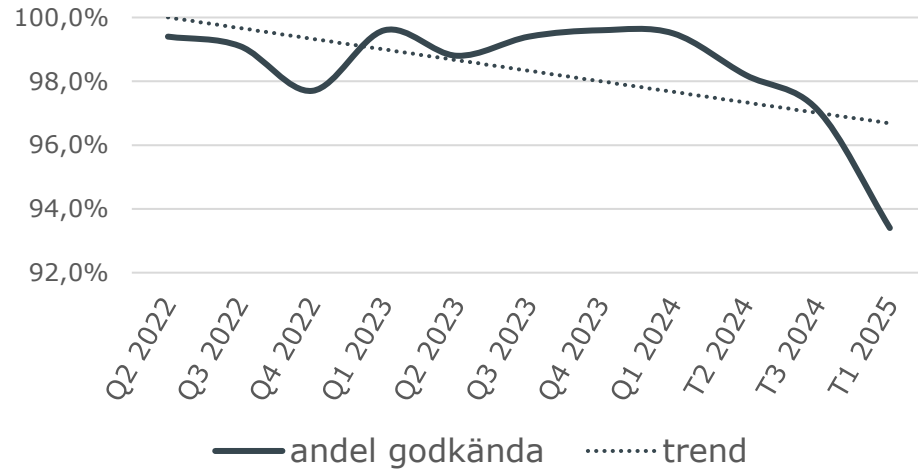

Konsultationer som erbjudits inom 15 vardagar
i **Överenskommelsen**

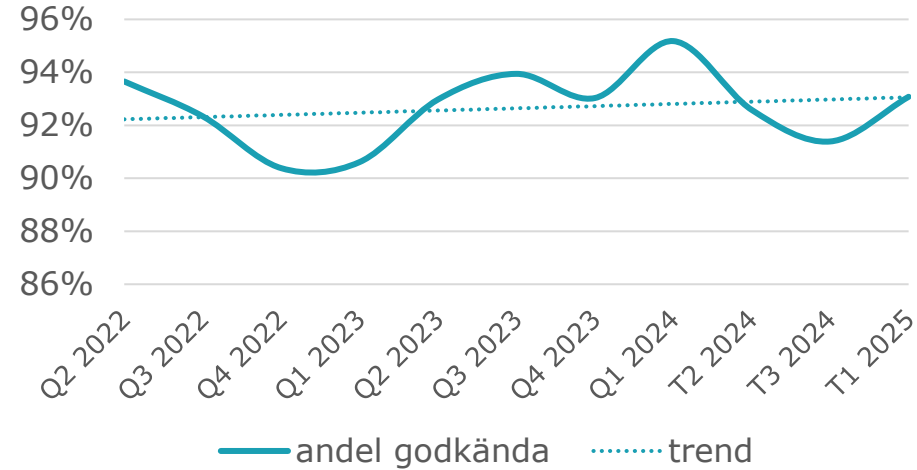

Underhåll - Samarbetsavtal

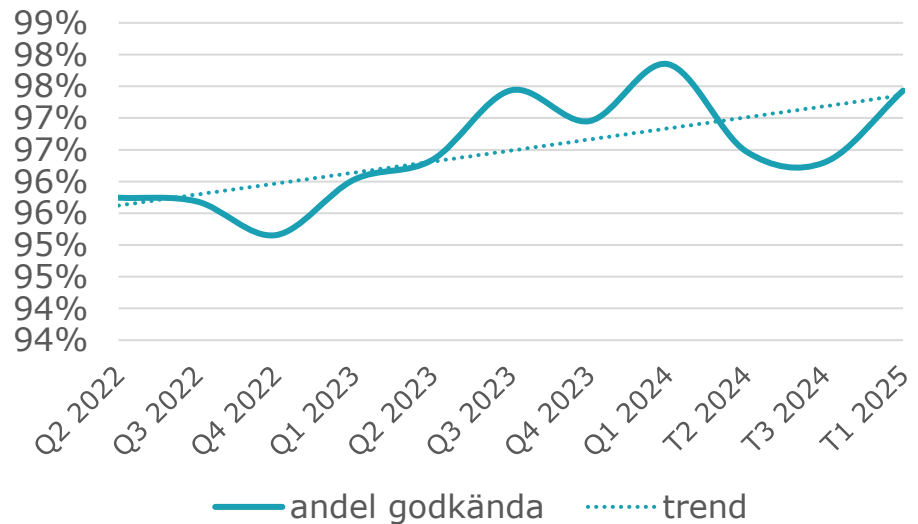
Andel utförda besiktningar

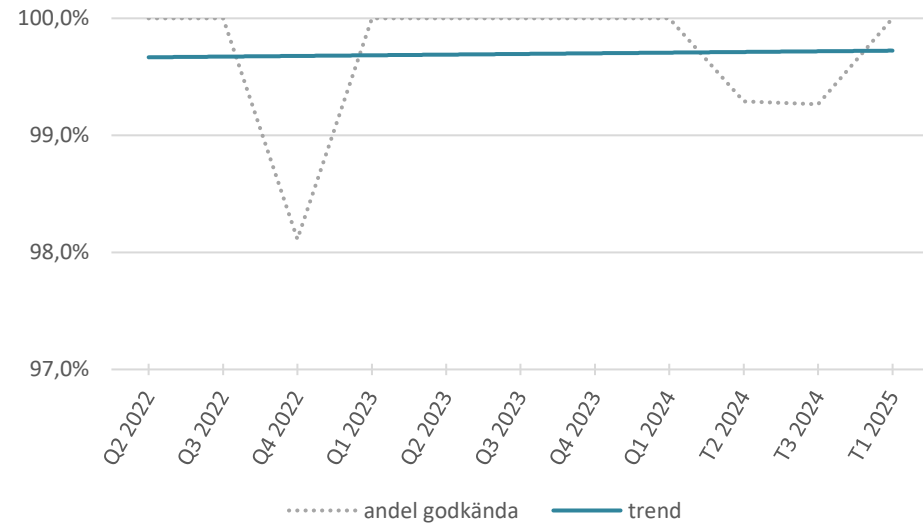
Andel utförda avhjälpande underhåll inom 10 vardagar

Andel utförda akuta underhåll inom 8 arbetstimmar

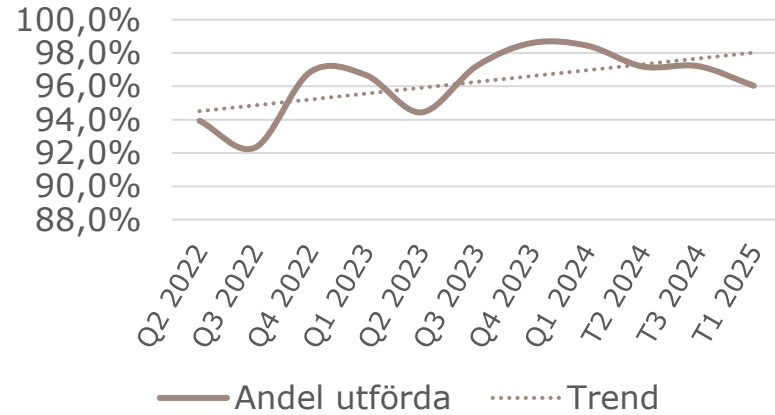

Andel utförda jourreparationer som utförs med inställetid 5 timmar

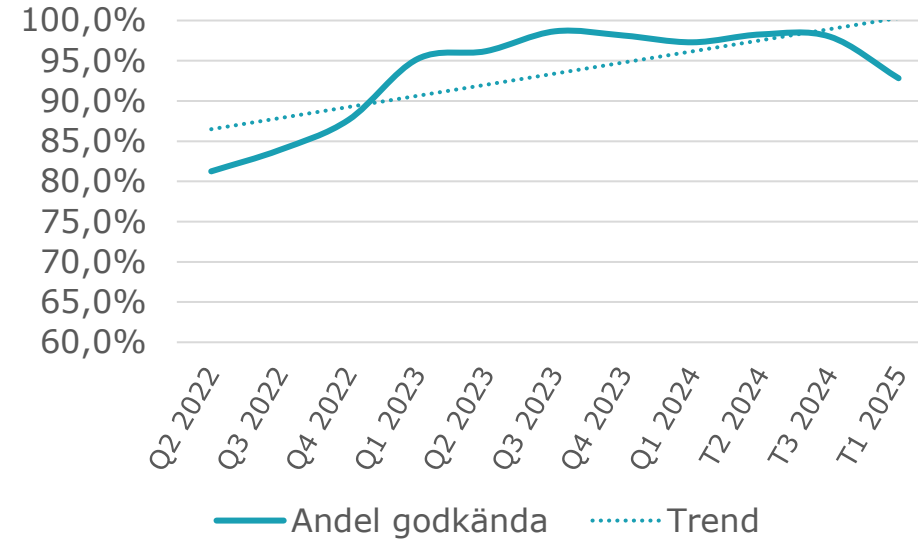

Underhåll - Överenskommelsen

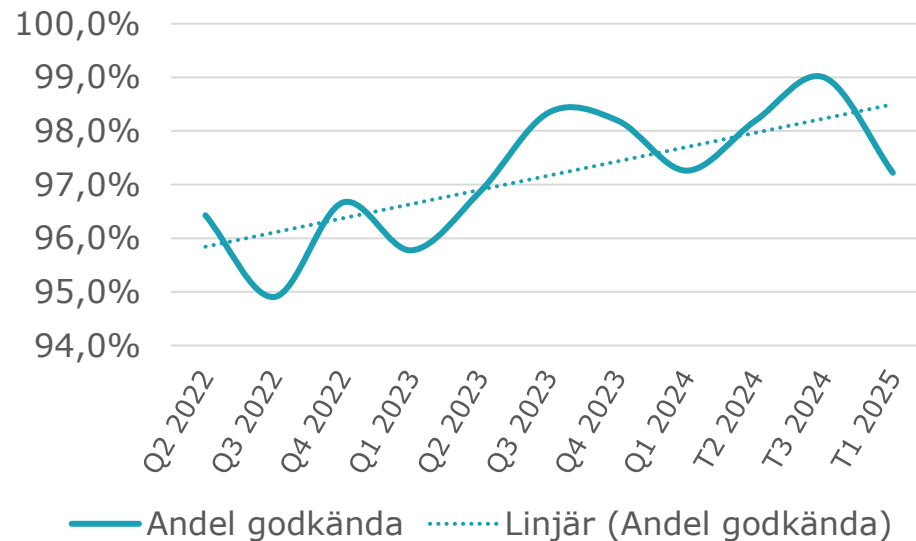
Andel utförda förebyggande underhåll som utförts enligt tillverkarens anvisning

Andel utförda avhjälpande underhåll inom 10 vardagar

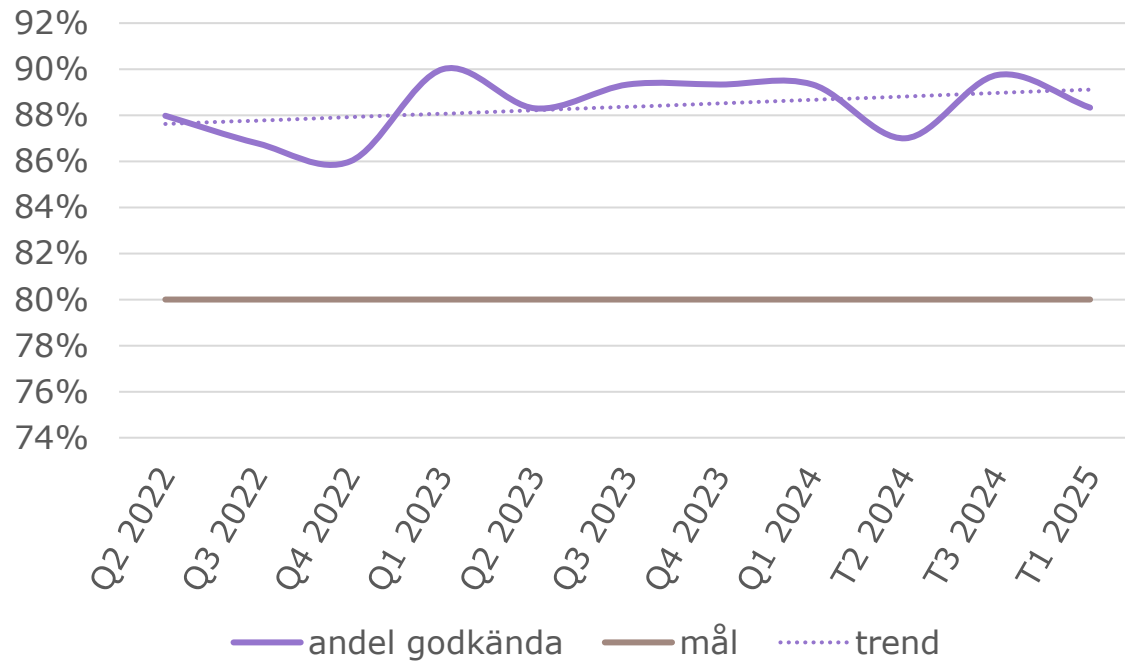

Andel utförda akuta underhåll inom 8 arbetstimmar

Kundtjänst **Samarbetsavtal och Överenskommelsen**

Andel telefonsamtal till kundtjänst som besvarats inom 5 minuter

Samverkan med leverantörer

Det är Hjälpmiddelscentralen som har i uppdrag att anordna visning och utbildning gällande de produkter som omfattas av samarbetsavtalet.

Vårdgivarna har uppdragit åt Hjälpmiddelscentralen att upphandla produkterna.

Det är därför viktigt att alla kontakter med hjälpmedelsleverantörer sker av eller i samverkan med Hjälpmiddelscentralen.

Om leverantör tar direktkontakt med förskrivare så ska de hänvisas till Hjälpmiddelscentralen.

Externt annonserade utställningar/mässor berörs inte.

Rådet till vårdgivarna är att alltid kontakta HMC inför erbjudande om utbildningar/föreläsningar/visning (som inte är en större mässas eller liknande)

Samverkan med leverantörer

Dialog runt borden

Hur är era erfarenheter kring leverantörskontakter?

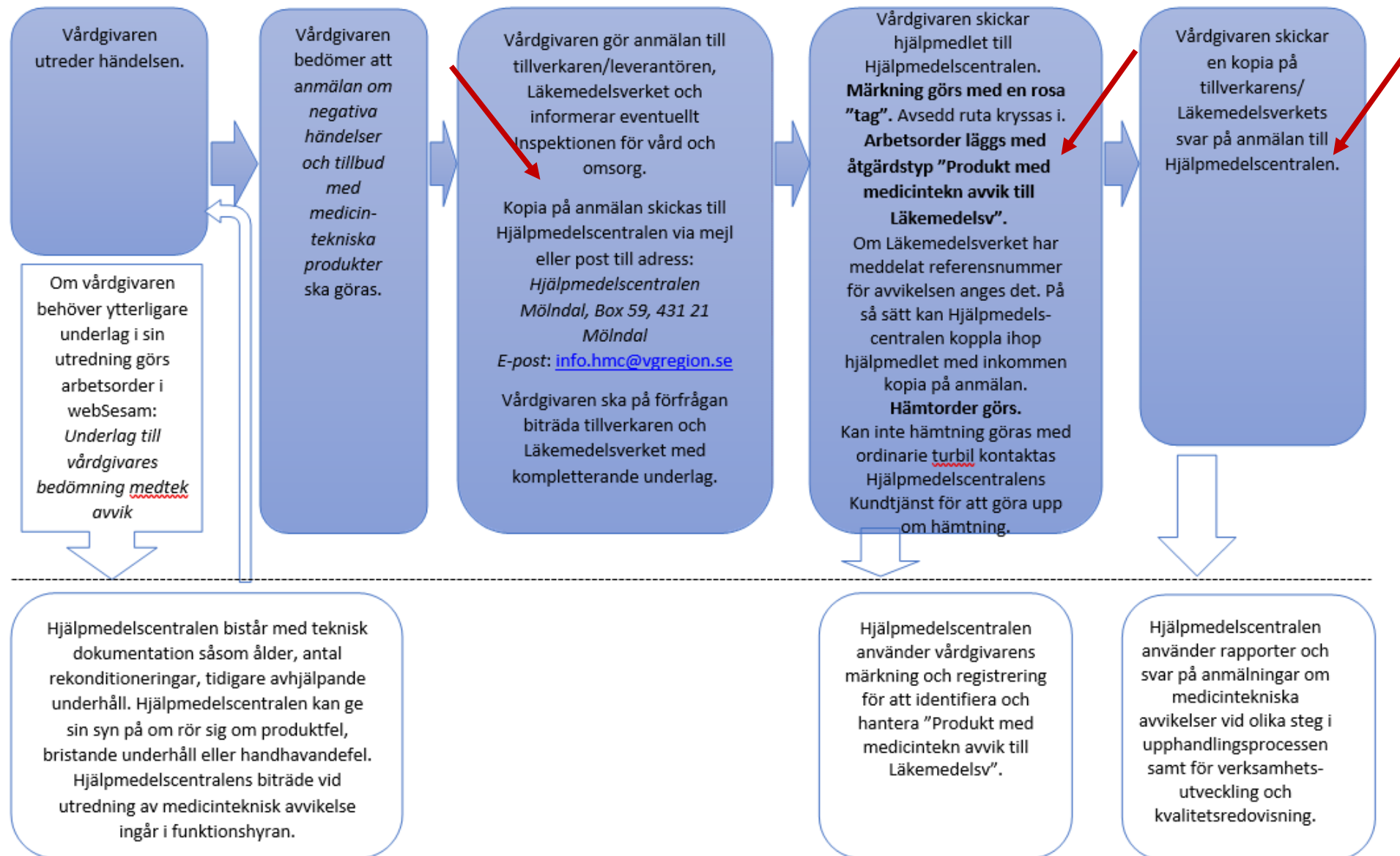
I vilka situationer har det varit aktuellt med direktkontakt med leverantör?

Dokumentera på papper vid varje bord

Hantering av medicinteknisk avvikelse

- Anmälningar från vårdgivare är viktiga för tillverkarnas och Läkemedelsverkets arbete med säkerhetsövervakning, bedömning och utredning vid en negativ händelse/påverkan.
- För att leverantörer och Läkemedelsverket ska kunna göra en korrekt utredning och bedömning är det av största vikt att produkten förblir orörd dvs ingen yttre påverkan får genomföras såsom reparationer eller liknande.

TILLBUD ELLER NEGATIV HÄNDELSE MED MEDICINTEKNISK PRODUKT SOM ÄGS AV HJÄLPMEDELSCENTRALEN – PROCESS OCH ARBETSSÄTT

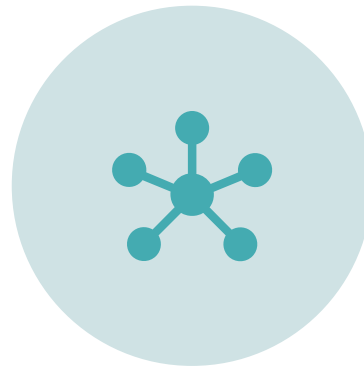
Hjälpmedel i förskola, skola och daglig verksamhet

Överenskommelse mellan Västra
Götalandsregionen och
de 49 kommunerna från
2022-06-01

Tre viktiga delar i överenskommelsen

**ANSVARSFÖRDELNING MELLAN
OLIKA AKTÖRER I
HJÄLPMEDELSPROCESSER**

**SAMVERKAN MELLAN OLIKA
AKTÖRER**

**DELAKTIGHET FÖR DEN
ENSKILDE ELLER DENNES
FÖRETRÄDARE**

Utvärdering 2024

Under hösten 2024 gjordes en första utvärdering av hur överenskommelsen fungerar.

Rektorer, chefer och förskrivare svarade på frågor om ansvarsfördelning, samverkan och delaktighet.

Den samlade bedömningen är att det är få som känner till innehållet i överenskommelsen, men att de som tillämpat den tycker att den tydliggör ansvarsfördelning och att samverkan har förbättrats.

Resultatet visar på behov av ökad kunskap om överenskommelsen.

Aktuellt 2025

Ledningsrådet för hjälpmedel har fastställt rapporten och tagit beslut om att rekommendera berörda huvudmän att genomföra åtgärder som föreslås i rapporten:

- Spridning av information om överenskommelsen till berörda skolverksamheter, dagliga verksamheter inom LSS och legitimerad personal.
- Öppna digitala dialogmöten 26 maj och 18 september kl. 15-16.

Frågor och Svar på *Hjälpmedel i Västra Götaland*

Frågor och svar kopplat till Regional överenskommelse om hjälpmedel i förskola, skola och daglig verksamhet

Har du en fråga?

Hör av dig till samordning.hjalpmedel@vgregion.se

Hur kan kommuner som har avtal med Hjälpmedelscentralen gällande grundutrustning beställa dessa hjälpmedel från Hjälpmedelscentralen? ▾

Hjälpmedel till en patient där primärvården har hälso- och sjukvårdsansvar betalas av primärvården, men vem har kostnadsansvar för personliga hjälpmedel som enbart används och är placerade på daglig verksamhet? ▾

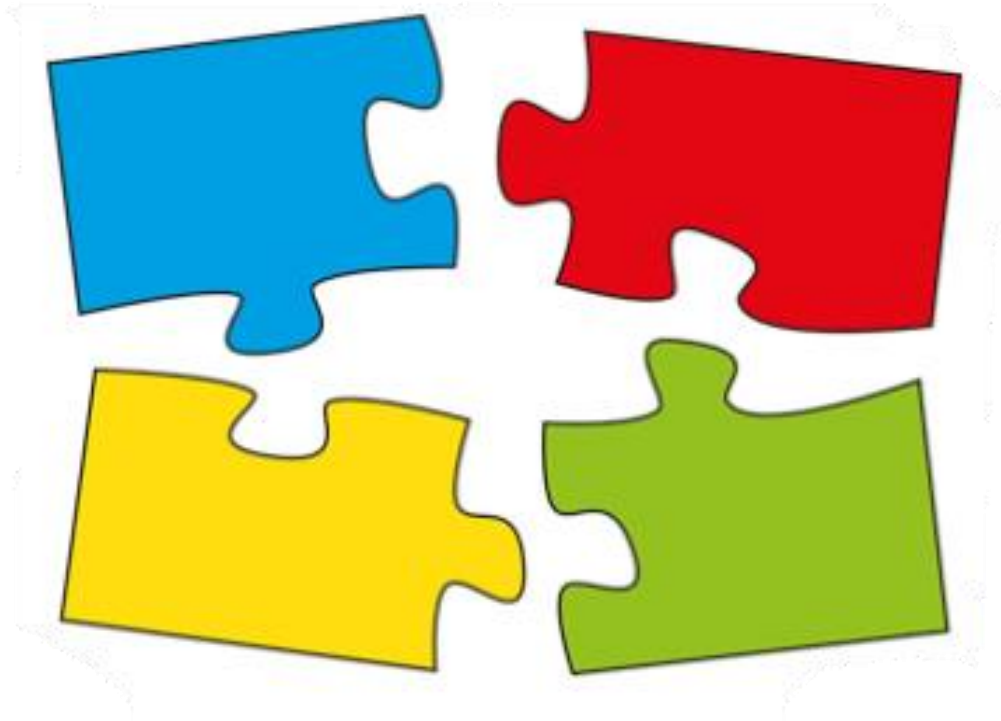
Överenskommelsen är tecknad mellan Västra Götalandsregionen (VGR) och länets 49 kommuner. Det står i överenskommelsen att grundprincipen är att den gäller både offentlig och privat verksamhet. Vad innebär det? ▾

Får ett personligt hjälpmedel förskrivas om det bara ska användas i skolan eller på daglig verksamhet? ▾

Vem står för beställning och uppföljning och av hjälpmedel som är grundutrustning i en verksamhet? ▾

I vilken utsträckning kan konsulenter på Hjälpmedelscentralen guida skola/daglig verksamhet om vilken typ av grundutrustning som är lämplig för verksamheten? ▾

[Länk till överenskommelsen](#)

Förskrivar- kompetens

Jämställt bemötande vid hjälpmedelsförskrivning

Kunskaps- och diskussionsunderlag för
förskrivare av personliga hjälpmedel

Det finns många föreställningar om kvinnor och män som kan påverka både hälsa och vård.

Forskning har visat att stereotypa föreställningar kan leda medicinskt omotiverade skillnader i bemötande och behandling.

Att bli medveten om egna föreställningar och att diskutera dessa med kollegor är ett första steg till en mer jämställd och jämlik vård.

Västra Götalandsregionen ska arbeta för en mer jämlik vård och att invånarna får vård efter behov (...) Alla människor har lika värde och samma rätt till hälsa och relevant behandling.

Västra Götalandsregionens budget 2025¹

¹ [Västra Götalandsregionens budget 2025](#)

Data från VGR² visar...

- Skillnader mellan kvinnor och män vid hjälpmedelsförskrivning av t.ex. stöd- och kompressionsstrumpor, CPAP-apparater, hörapparater, manuella och eldrivna rullstolar
- Både total- och genomsnittskostnad för eldrivna rullstolar är högre för män än kvinnor
- Även för manuella rullstolar, gåstolar och rollatorer är genomsnittskostnaden högre för män
- Några medicinska skillnader som kan förklara varför män förskrivs fler och dyrare elrullstolar har inte kunnat visas

² [Kartläggning av könsskillnader i hälso- och sjukvården i Västra götalandregionen, \(2023\)](#)

Föreställningar om kvinnor och män

- Forskning har visat att hälso- och sjukvårdspersonal (som samhället i stort) ofta har olika förväntningar på kvinnor respektive män, t.ex. gällande aktiviteter, intressen och ansvar för hushållsuppgifter^{3,4}

³ Genus och kön inom medicin- och vårdutbildningar, Studentlitteratur (2010)

⁴ ["Brave men" and "emotional women": a theory-guided literature review on gender bias \(...\). Samulowitz et al. \(2018\)](#)

⁵ [Occupational therapy students' choice of client activities: does patients' gender matter? Liedberg & Hensing 2011](#)

⁶ [Occupational therapists' perceptions of gender – A focus group study. Liedberg et al. \(2010\)](#)

⁷ [Gender matters in physiotherapy. Stenberg et al. \(2022\)](#)

Föreställningar om kvinnor och män

- Forskning har visat att hälso- och sjukvårdspersonal (som samhället i stort) ofta har olika förväntningar på kvinnor respektive män, t.ex. gällande aktiviteter, intressen och ansvar för hushållsuppgifter^{3,4}
- Svenska studier har visat att dessa föreställningar omedvetet och oavsiktligt påverkar vård och behandling, exempelvis vilka frågor som ställs till kvinnor och män^{5,6,7}

³ Genus och kön inom medicin- och vårdutbildningar, Studentlitteratur (2010)

⁴ ["Brave men" and "emotional women": a theory-guided literature review on gender bias \(...\). Samulowitz et al. \(2018\)](#)

⁵ [Occupational therapy students' choice of client activities: does patients' gender matter? Liedberg & Hensing 2011](#)

⁶ [Occupational therapists' perceptions of gender – A focus group study. Liedberg et al. \(2010\)](#)

⁷ [Gender matters in physiotherapy. Stenberg et al. \(2022\)](#)

Föreställningar om kvinnor och män

- Forskning har visat att hälso- och sjukvårdspersonal (som samhället i stort) ofta har olika förväntningar på kvinnor respektive män, t.ex. gällande aktiviteter, intressen och ansvar för hushållsuppgifter^{3,4}
- Svenska studier har visat att dessa föreställningar omedvetet och oavsiktligt påverkar vård och behandling, exempelvis vilka frågor som ställs till kvinnor och män^{5,6,7}
- Vanliga uppfattningar som att "män kräver" och "kvinnor vill inte vara till besvär" kan påverka hjälpmedelsförskrivning⁷

³ Genus och kön inom medicin- och vårdutbildningar, Studentlitteratur (2010)

⁴ ["Brave men" and "emotional women": a theory-guided literature review on gender bias \(...\). Samulowitz et al. \(2018\)](#)

⁵ [Occupational therapy students' choice of client activities: does patients' gender matter? Liedberg & Hensing 2011](#)

⁶ [Occupational therapists' perceptions of gender – A focus group study. Liedberg et al. \(2010\)](#)

⁷ [Gender matters in physiotherapy. Stenberg et al. \(2022\)](#)

Föreställningar om kvinnor och män

- En svensk studie beskriver ett dilemma som är vanligt även för andra yrkesgrupper. Många arbetsterapeuter utgick ifrån att de genom ett personcentrerat arbetssätt redan inkluderade ett genusperspektiv. Samtidigt fanns det könstypiska förväntningar och en omedvetenhet hur egna värderingar om könsroller kan påverka behandlingen de ger⁸

⁸ [Occupational therapists' perceptions of gender – A focus group study. Liedberg et al. \(2010\)](#)

⁹ [Living with an electric wheelchair: the user perspective. Stenberg et al. 2016](#)

Föreställningar om kvinnor och män

- En svensk studie beskriver ett dilemma som är vanligt även för andra yrkesgrupper. Många arbetsterapeuter utgick ifrån att de genom ett personcentrerat arbetssätt redan inkluderade ett genusperspektiv. Samtidigt fanns det könstypiska förväntningar och en omedvetenhet hur egna värderingar om könsroller kan påverka behandlingen de ger⁸
- Även om eldrivna rullstolar förväntas vara könsneutrala har svensk forskning visat att både funktionalitet och design utgår från maskulina normer, vilket behöver beaktas vid förskrivningen⁹

⁸ [Occupational therapists' perceptions of gender – A focus group study. Liedberg et al. \(2010\)](#)

⁹ [Living with an electric wheelchair: the user perspective. Stenberg et al. 2016](#)

Kvinnor och män med smärta

- Kvinnors och mäns smärta tolkas olika^{10, 11}
- Smärtintensitet påverkar kvinnors tillgång till multimodal rehabilitering^{12, 13}
- Personalen ger olika råd till kvinnor och män med smärta¹⁴
- Kvinnor får oftare funktionella diagnoser¹⁵

¹⁰ [Gender biases in estimation of others' pain. Zhang et al. \(2021\)](#)

¹¹ [The roles of gender and profession on gender role expectations of pain \(...\). Wesolowicz et al. \(2018\)](#)

¹² [Does pain severity guide selection to multimodal pain rehabilitation across gender? Haukenes et al. \(2014\)](#)

¹³ [Do pain characteristics guide selection for multimodal pain rehabilitation? Enthoven et al. \(2017\)](#)

¹⁴ ['I am afraid to make the damage worse' – fear of engaging in physical activity \(...\). Stenberg et al. \(2013\)](#)

¹⁵ [Physicians' gender bias in the diagnostic assessment of medically unexplained \(...\). Claréus & Renström \(2019\)](#)

Reflektionsfrågor

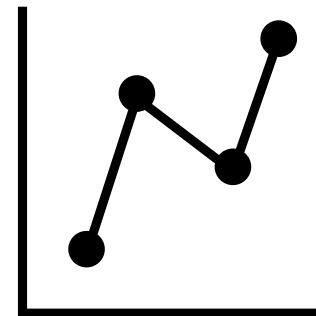
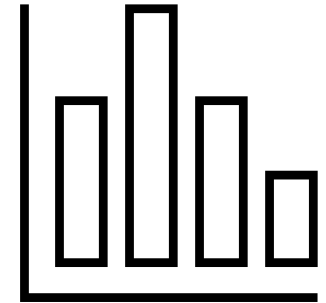
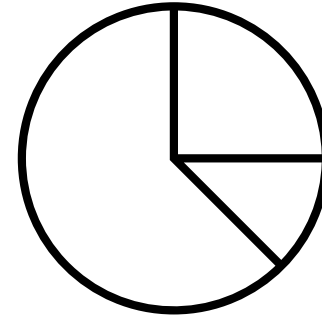
1. Påverkar normer och föreställningar om kön dig i ditt arbete? Hur då? Vilka konsekvenser kan det få?
2. Tänker du på att föreställningar om kön kan påverka både dig och patienten i vårdmötet? Hur kan du vara medveten om det när du ställer frågor, lyssnar och drar slutsatser?
3. Hur kan verksamheten organiseras för att hjälpmedelsförskrivningen ska bli mer jämställd?
4. Hur tror du att medarbetare och chefer kan bidra till en mer jämställd vård för personer med behov av hjälpmedel? Vad kan du göra?

vgregion.se/jamlikvard

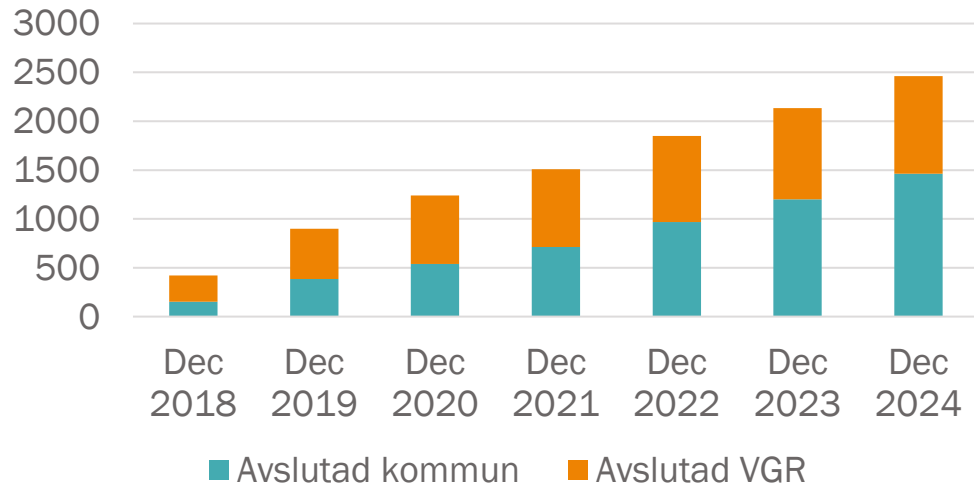
Kunskapscentrum för jämlik vård, 2025

Statistik från socialstyrelsen

Socialstyrelsens webbutbildning,
hjälpmedel

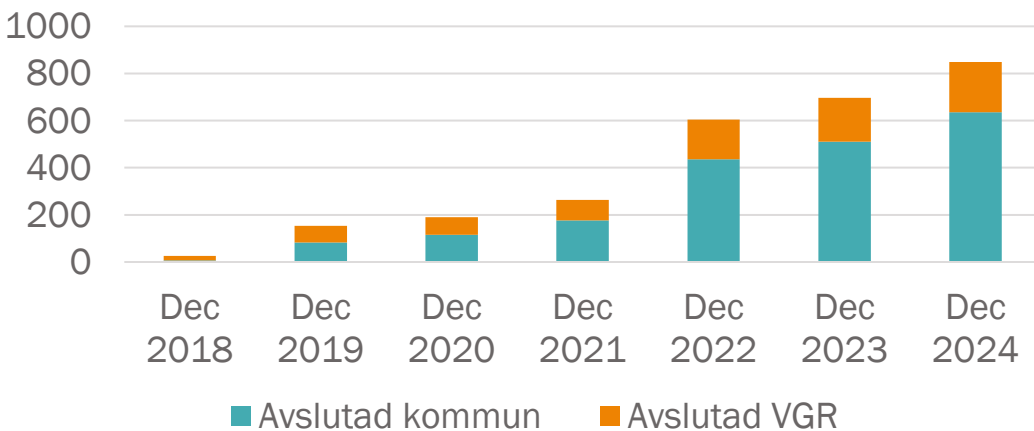
**Totalt antal avslutande utbildningar i december
2024: 2 463**

Varav kommun: 1 462

Varav VGR: 1001

Antal avslutade utbildningar under 2024: 328
(2023 var det 287)

Socialstyrelsens webbutbildning,
förbrukningsartiklar

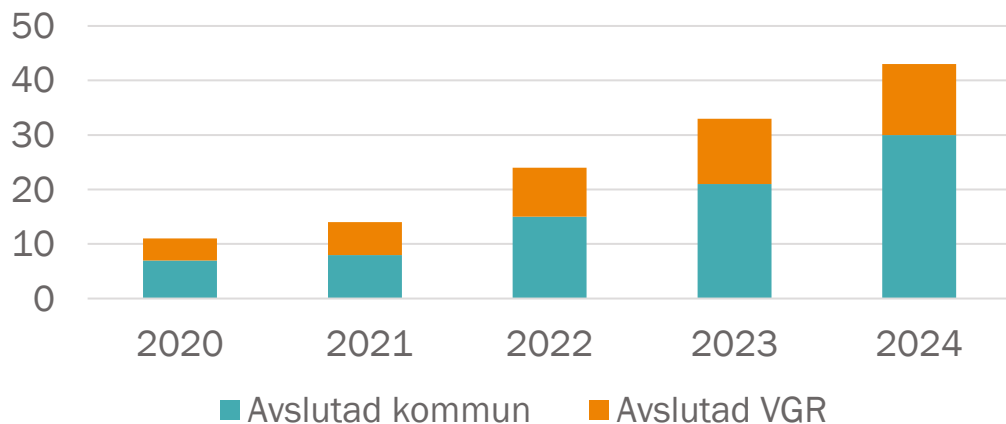
**Totalt antal avslutande utbildningar i december
2024: 848**

Varav kommun: 636

Varav VGR: 212

Antal avslutade utbildningar under 2024: 151
(2023 var det 93)

Socialstyrelsens webbutbildning om
förskrivning av hjälpmedel ur ett
ledarperspektiv

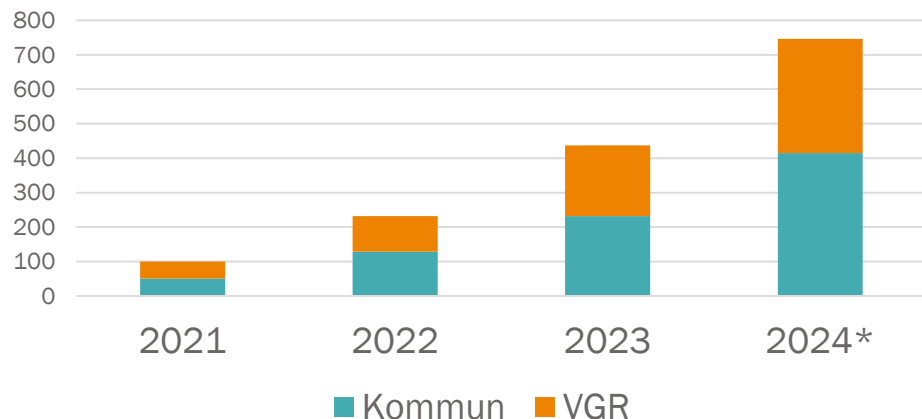
**Totalt antal avslutande utbildningar i
december 2024: 43**

Varav kommun: 30

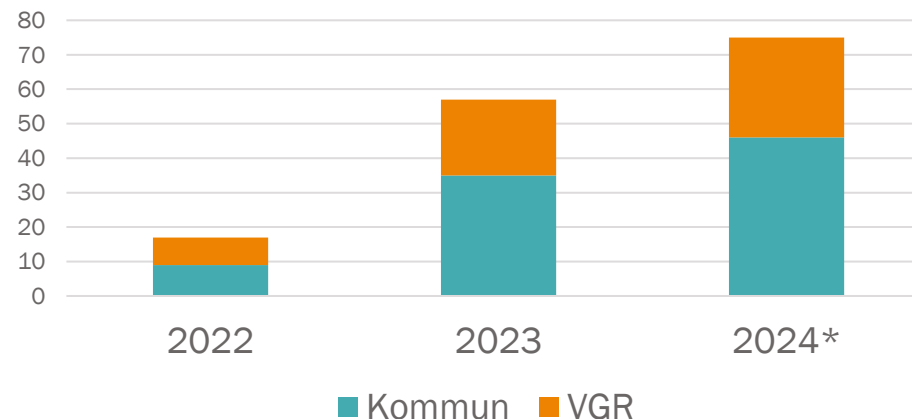
Varav VGR: 13

Antal avslutade utbildningar under 2024:
10 (2023 var det 9)

Hjälpmiddel för rörelse, kommunikation och information samt antidecubitus

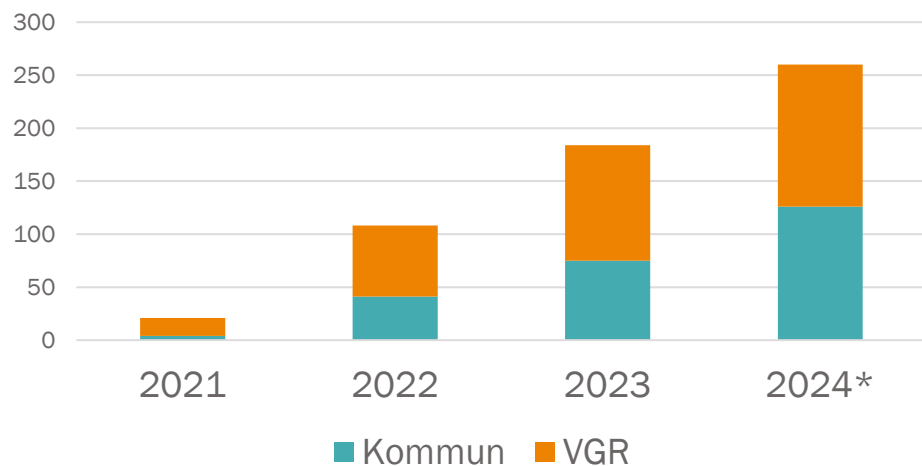

Förskrivarutbildning Hjälpmiddel för medicinsk behandling

* = 2024+ t om 20 januari 2025

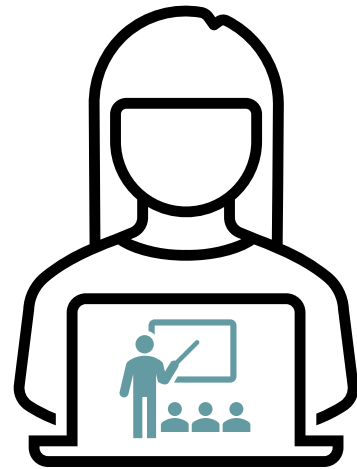
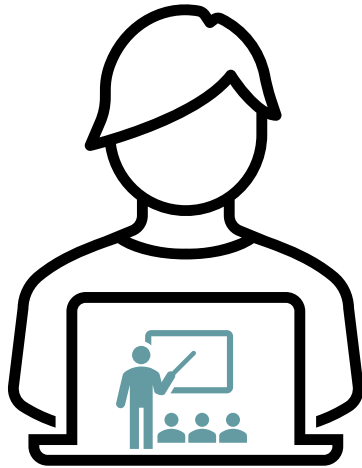
Läkemedelsnära produkter

Totalt antal avslutande utbildningar januari 2025

- Hjälpmiddel för rörelse, kommunikation och information samt antidecubitus : 746
- Förskrivarutbildning Hjälpmiddel för medicinsk behandling: 75
- Läkemedelsnära produkter: 260

Från och med januari 2023 är de regionala förskrivarutbildningarna obligatoriska, innan självständig förskrivning får göras.

Tidig uppföljning av ny webbaserad förskrivareutbildning

Statistik 22 januari till 8 maj

- 455 personer har genomfört utbildningen (över 635 har varit inne)
- ... varav 227 anställda inom VGR och 228 inom i privat eller kommunal primärvård
- 6 personer genomförde utbildningen redan dag 1!

Tidigare regionala förskrivareutbildningar:

- Totalt hade 1311 genomfört utbildningarna
- ... varav 404 genomfördes under 2024

Uppmana fler att gå!

Se till att utbildningen finns med i introduktionsplaner och vid medarbetarsamtal.

”Ny” regional förskrivarutbildning

”Förskrivarkompetens för personliga hjälpmedel inom hälso- och sjukvård”

Ersätter tidigare regionala förskrivarutbildningar:

- Hjälpmedel för rörelse, kommunikation och information samt antidecubitus
- Hjälpmedel för medicinsk behandling
- Läkemedelsnära produkter

Länk till Lärportalen finns i Koncept för förskrivarkompetens, hälso- och sjukvård

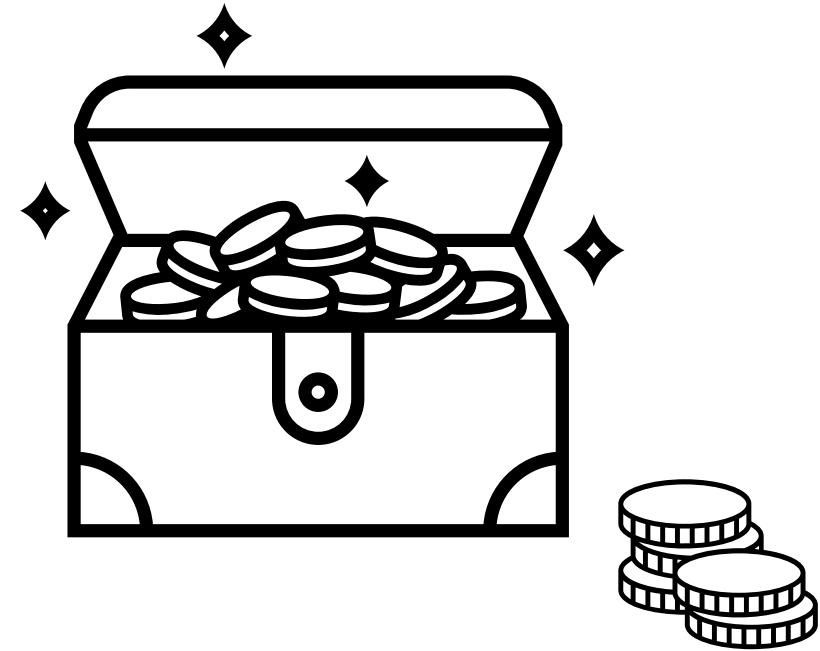
Alla nya förskrivare måste genomföra utbildningen innan de självständigt får förskriva hjälpmedel.

En tidig uppföljning

	Det jag har lärt mig är användbart i mitt arbete.	Utbildningens innehåll stämde överens med beskrivningen i utbudskatalogen och/eller utbildningsplanen.
Stämmer helt och hållet	146	155
Stämmer ganska bra	95	95
Stämmer inte särskilt bra	11	2
Stämmer inte alls	0	0

Förbättringsområden (exempel)	Plan för åtgärd	Status
<p>Skulle vilja ha några praktiska exempel på hela kedjan.</p> <p>Mer inspiration, gärna mer filmer.</p>	Eventuellt ta fram exempel-film över förskrivningsprocessen, t ex animerat "patientfall". Men kräver externt stöd, behöver vara fler som efterfrågar detta i så fall	Inväntar resultat av uppföljning, januari 2026
Förtydliga att det går att välja fler svarsalternativ.	Har förtydligat detta i frågorna.	Kart
Otydligt hur man kommer vidare och markerar att ett avsnitt är klart.	Har förtydligat med "fetstil" i introduktionstexten.	Klart
<p>Irriterande med vågig ram.</p> <p>Mycket text, talsyntes hade varit bra</p> <p>Ostimulerande och tråkig kvalitet</p>	Andra har inkommit med motsatta synpunkter (att de tyckt om layouten). Inte möjligt med talsyntes på bilder, skulle kräva omfattande bearbetning – då behöver fler efterfråga det.	<p>Ingen åtgärd i nuläget.</p> <p>Inväntar resultat av uppföljning, januari 2026</p>
Fler frågor!	Eventuellt lägga till "valbara" frågeområden i slutet	Inväntar resultat av uppföljning, januari 2026

Ökad följsamhet till handboken för mer kostnadseffektiv förskrivning

Regionala representanter i Ledningsrådet för hjälpmedel lyfte behov av att belysa vikten av kostnadseffektiv förskrivning. Även i ett arbete för ekonomi i balans inom VGR lyftes detta behov fram.

Definierat *Kostnadseffektiv förskrivning av hjälpmedel* i handbokens begreppslista och använder begreppet i flera avsnitt i handboken.

Definition i handboken:

Förskrivning av hjälpmedel är en hälso- och sjukvårdsåtgärd som väljs när en bedömning visar att det är lämpligt att tillgodose patientens behov med ett hjälpmedel. En kostnadseffektiv förskrivning strävar efter att maximera nyttan och effektiviteten av de tillgängliga resurserna för att tillgodose patienternas bedömda behov på ett ekonomiskt ansvarsfullt sätt.

Kostnadseffektiv förskrivning av hjälpmedel innebär att:

- följa handbokens riktlinjer och anvisningar, välja enklast möjliga produkt och rekonditionerade hjälpmedel framför nya hjälpmedel i syfte att balansera kostnader med de förväntade fördelarna och effekterna för patienterna samt samhället som helhet.
- utvärdera och följa upp förskrivningen, utifrån målet med förskrivningen, för att säkerställa att hjälpmedlen används på ett sätt som motiverar fortsatt förskrivning. Åtgärder för att optimera kostnadseffektiviteten när patientens behov förändras är till exempel att:
  - byta ut hjälpmedel mot mer kostnadseffektiva hjälpmedel när det är möjligt.
  - återta hjälpmedel som inte används eller när behovet inte längre tillgodoses eller uppfyller regelverkets krav.

Dialog runt borden

Hur arbetar ni med medvetenhet om kostnadseffektiv förskrivning, på vilket sätt/i vilka sammanhang?

Finns positiva exempel?

Dokumentera på papper vid varje bord

Beslutsstöd och processtöd inför förskrivning

Beslutsstödet och processtöden är framtagna av Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård.

Beslutsstöd
[Beslutsstöd för hjälpmedelsförskrivning i Västra Götaland](#)

Processtöd

- Processtöd: madrass
- Processtöd: Motordriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat
- Processtöd: Kalendrar och tidtabeller
- Processtöd: Läkemedelsautomat
- Processtöd: Åtgärder i samband med bilanpassning

Återkoppling om processtöd

Processtöd införda eller på gång

- Lyftar och lyftselar
- Kalendrar/tidshjälpmiddel
- Hjälpmiddel för kommunikation

Enkäten visar att förskrivarna upplever förskrivningsprocessen för kommunikationshjälpmedel som mer komplex än för andra hjälpmedel och bedömer att det finns behov av processtöd.

Processtöd inte aktuella just nu

- ”Skydds- och begränsningsåtgärder” (t ex sänggrind, bälte, rullstolsbord)
- Sängar
- Avancerade träningshjälpmedel
- Motoriserade träningscyklar
- Problematiskt sittande
- Kompression
- Manuell rullstol
- Specialanpassning

Ingen "avancerad förskrivningsprocess". Rutin för skydds- och begränsningsåtgärder ska finnas i alla verksamheter.

Enkät till förskrivare visar på att de inte bedömer förskrivningsprocessen för dessa hjälpmedel som mer komplex än för andra. Förskrivare lyfter andra behov i enkäten t ex justering av kriterier och mål och stöd/information kopplat till specifika produkter. Därför bedömer beredningsgruppen att processtöd inte är aktuellt att ta fram just nu.

Området är brett, kan eventuellt tas fram stöd för enstaka produkter. Ffa behövs utbildning av förskrivare.

Processtöd för hjälpmedel vid medicinsk behandling

- Önskemål från förra mötet, utan att det specificerades närmare.
- De flesta förskrivarna inom detta område är specialiserade, för vilka hjälpmedel inom området finns det behov av processtöd?

Plan för att säkerställa patientens hjälpmedelsbehov vid oväntade händelser

Plan för att säkerställa patientens hjälpmedelsbehov vid oväntade händelser

Exempel på situation	Vad kan påverka?	Exempel på sätt att hantera situationen
Elrullstol för inomhusbruk som inte startar	<ul style="list-style-type: none"> • Tillgänglighet till service från Hjälpmedelscentralen • Rullstolen inte kan åtgärdas på plats och utlåningshjälpmedel saknas	<ul style="list-style-type: none"> • Patienten beställer jourservice • Enklare hjälpmedel får akutbeställas + ansökan om hemtjänstinsatser för att klara förflyttning
Antidecubitusmadrass fungerar inte på grund av strömavbrott	<ul style="list-style-type: none"> • Varaktigheten för strömavbrottet	<ul style="list-style-type: none"> • Tillfälligt ersätta med vanlig madrass • Enklare madrass från "förråd" • Hjälp med vändning av stödpersoner

Dialog runt borden

Exempel på andra situationer som det kan behövas planeras inför?

Hur arbetar verksamheten med oväntade händelser med hjälpmedel?

Dokumentera på papper vid varje bord

Stödmaterial till huvudmännen vid organisering av hjälpmedelsfrågor

Syftet med stödmaterialet

Dokumentet syftar till att ge stöd kring hur respektive huvudman kan organisera sig för att:

- informationsflödet ska fungera
- kunna fatta nödvändiga beslut i den egna verksamheten
- relevanta kompetenser ska engageras i arbetet

Representanter i samarbetsorganisationen hos varje huvudman

- Varje verksamhet behöver ha kännedom om vem som representerar dem i de olika grupperna i syfte att kunna påverka beslut och sprida information.

Grupp i samarbetsorganisationen	Namn på vår representant
Ledningsrådet	
Beredningsgrupp Avtal & överenskommelse	
Beredningsgrupp Handbok & sortiment, socialtjänst	
Beredningsgrupp Handbok & sortiment, hälso- och sjukvård	
Beredningsgrupp LMN (läkemedelsnära produkter)	
Beredningsgrupp IT-stöd	
Hjälpmedelsforum, socialtjänst	
Hjälpmedelsforum, hälso- och sjukvård	

I stödmaterialet kan verksamheten själv fylla i namn på sin representant.

Samarbeten utanför samarbetsorganisationen

- För att deltagarna i de olika grupperna ska kunna representera ett större område (till exempel kommunalförbundsområde eller en förvaltning inom regionen) behövs forum för förankring och kommunikation även utanför samarbetsorganisationen. Det kan vara befintliga grupperingar eller så kan nya grupper bildas utifrån specifika behov.

Nätverk	Namn på vår representant

I stödmaterialet kan verksamheten själv fylla i aktuella nätverk och namn på sin representant.

Interna arbetssätt för hjälpmedelsfrågor inom den egna verksamheten

- Alla huvudmän behöver ha arbetssätt inom sin verksamhet som säkerställer att berörda funktioner involveras i hjälpmedelsfrågorna i ”rätt tid” och att beslut fattas på rätt nivå.
- Exempel på områden där den egna verksamheten behöver fatta beslut och/eller kommunicera och informera:
  - Ansökan om förändring i handbok och/eller införa nytt produktområde (nytt hjälpmedel i sortiment)
  - Information från samarbetsorganisationen eller försörjaren (Hjälpmedelscentralen och Läkemedelsnära produkter)
  - Upphandling och implementering av nya hjälpmedel i verksamheten/förändrat arbetssätt
  - Interna arbetssätt gällande hantering av hjälpmedel

Exempel från stödmaterialet

Upphandling och implementering av nya hjälpmedel i verksamheten/förändrat arbetssätt

Exempel på situation	Förslag på aktiviteter och kompetens för förankring och beredning
Information om att en upphandling av nytt hjälpmedel i sortimentet för personliga hjälpmedel inom socialtjänstens område kommer starta.	<ul style="list-style-type: none"> • Besluta om verksamheten ska kunna beställa hjälpmedlet • Utse kontaktperson för aktuell upphandling som kan besvara enkäter och vara mottagare/förmedlare av information gällande upphandling • Säkerställ kontaktvägar för informationsspridning och förankring • Anmäl kompetenser som kan ingå i upphandlingsgruppen • Om pilot-test av hjälpmedel är aktuellt, anmäl intresse om att delta
Ett nytt hjälpmedel finns i sortimentet på Hjälpmedelscentralen	<ul style="list-style-type: none"> • Identifiera vilka enheter som är berörda, vilka behov de har. Om ett hjälpmedel berör både socialtjänst och hälso- och sjukvård är det extra viktigt att kommuner förankrar inom båda lagrummen • Identifiera vilka förändringar som krävs av arbetssätt • Ta fram plan för införande, uppföljning och utvärdering • Säkerställ att implementering och uppföljning av arbetssätt genomförs
Förslag på kompetenser som kan ingå i arbetet: <ul style="list-style-type: none"> • Verksamhetsnära personal exempelvis enhetschef för hemtjänst eller chef för legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal (kan också vara baspersonal eller hälso- och sjukvårdspersonal) • Verksamhetsutvecklare, medicinskt ledningsansvarig och/eller SAS • Hjälpmedelssamordnare • Chef med beslutsmandat • IT-kompetens • Upphandlingskompetens	

**Tack för idag och för
er medverkan i
Hjälpmedelsforum,
hälso- och sjukvård!**

**Nästa informationsbrev
kommer i juni**

**Vi möts i höst igen, preliminärt
digitalt möte 19 november!**